

РЕШЕНИЕ

№ 301

гр. Перник, 12.07.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ПЕРНИК, ТРЕТИ ВЪЗЗИВЕН ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и първи юни през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: БИСЕР ЦВ. ПЕТРОВ

Членове: КРИСТИАН Б. ПЕТРОВ

Борислава П. Борисова-Здравкова

при участието на секретаря КАТЯ ХР. СТАНОЕВА
като разгледа докладваното от Борислава П. Борисова-Здравкова Въззивно гражданско дело № 20231700500352 по описа за 2023 година
за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 258 и сл. ГПК.

Образувано е по въззивна жалба с вх. № 2927/13.02.2023 г. от Р. Д. К., ЕГН *****, с адрес: ***, чрез пълномощника адв. М., срещу Решение № 4/04.01.2023 г. по гр.д. № 3122 по описа за 2022 г. на РС-Перник, в частта, с която е отхвърлен предявеният срещу „Сити кеш“ ООД, ЕИК 2025311869, със седалище и адрес на управление: гр. София, район Средец, ул. „Славянска“ № 29, ет. 7, иск с правно основание чл. 55, ал. 1, предл. 1 ЗЗД. Съдът констатира, че в жалбата неправилно е посочено, че искът е отхвърлен за разликата над 173,04 лв. до пълния предявен размер от 241,00 лв., което не кореспондира с посочената сума в обжалваното решение, поради което приема, че предмет на жалбата е решението в отхвърлителната му част, а именно разликата над сумата 207,27 лв. до предявения размер от 241,00 лв. или за сумата от 33,73 лв.

В жалбата се твърди, че неправилно съдът е приел, че договорът е действителен, не нарушава ЗПК и договорната лихва е дължима за валидно правно основание. Излагат се съображения, че кредитът е предсрочно погасен на 19.04.2022 г. чрез заверяване на сметката на ответното дружество със сумата 741,00 лв. Сочи се, че след като главницата по договора е погасена на 19.04.2022 г. договорното възнаграждение е дължимо до тази дата. С оглед изложеното, дори да се приеме, че договорът е действителен, то неправилно съдът е приел, че договорната лихва е дължима за целия период на договора. Навежда доводи, че начислената неустойка има характера на „цена за ползване на необезпечен кредит“, но е представена като неустойка за неизпълнение на задължение за предоставяне на обезпечение

и не е посочена в ГПР, като по този начин е заобиколена нормата на чл. 19, ал. 4 от ЗПК, което води до недействителност на договора. Сочи, че въпреки Директива 2008/48, имаща за цел да предпази потребителите от свръхзадължнялост и неплатежоспособност, ответното дружество е начислило на ищцата неустойка за неизпълнение, която способства за финансовата тежест на потребителя. По изложените съображения се моли решението да бъде отменено в частта, в която искът е отхвърлен и да бъде постановено друго, с което предявеният иск да бъде уважен изцяло и за присъждане на сторените разноси за производството по делото.

В срока по чл. 263, ал. 1 ГПК въззиваемата страна не е изразила становище.

За да се произнесе, съдът съобрази следното:

Първоинстанционният съд е сезиран с искова молба от Р. Д. К., ЕГН *****, срещу „Сити кеш“ ООД, ЕИК 202531869, с която е отправено искане да бъде осъден ответникът да заплати на ищеца сумата 241,00 лв., представляваща недължимо платена сума по договор за кредит, ведно със законната лихва върху нея, считано от датата на депозиране на исковата молба до окончателното ѝ изплащане.

В исковата молба се излага, че на *** между страните по делото е сключен договор за паричен заем от разстояние № **, с който се договорили ответникът да предостави на ищеца заем в размер на 500,00 лв., подлежащ на връщане на 3 погасителни вноски. В чл. 6.1 от договора било предвидено, че в срок от три дни от усвояване на сумата заемателят се задължава да представи на кредитора едно от следните обезпечения: безусловна банкова гаранция или поръчителство на едно или две физически лица, които да отговорят на определени от кредитора условия, подробно описани в ОУ на дружеството. Съгласно чл. 6.2 от договора в случай на неизпълнение на задължението за предоставяне на обезпечение в уговорения срок заемателят дължи на заемотателя неустойка в размер на 207,27 лв. Още със сключване на договора на ищцата била начислена неустойка в размер на сумата 207,27 лв. На 19.04.2022 г. ищцата погасила предсрочно задълженията си по договора като му превела сумата 741,00 лв. Счита, че договорът е нищожен на основание чл. 10, ал. 1, вр. чл. 22 от ЗПК, тъй като не е спазена предвидената от закона форма, на основание чл. 11, ал. 10, т. 10, вр. чл. 22 от ЗПК, тъй като не е налице съществен елемент от неговото съдържание, а именно ГПР по кредита, липсва ясно разписана методика на формиране на ГПР, респ. посочената клауза е нищожна поради противоречие с добрите нрави, заобикаляне на закона, както и поради неравноправност на основание чл. 143, ал. 1 от ЗЗП. Навежда доводи, че клаузата за възнаградителна лихва е нищожна поради противоречие с добрите нрави. По изложените съображения моли за уважаване на предявения иск и присъждане на разностите за производството.

В срока по чл. 131 ГПК ответникът е депозирал отговор на исковата молба, с който оспорва предявените искове като неоснователни. Признава, че на *** чрез средствата за комуникация от разстояние между страните по делото е сключен договор за потребителски кредит № ** със съдържанието, посочено в исковата молба. Възразява да е налице неизпълнение на изискването на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК, като твърди, че ГПР е определен по формула, съгласно Приложение № 1, както и че неустойката следва да бъде включена в ГПР и че действителният размер на ГПР е различен от посочения в договора. Оспорва твърденията, че възнаградителната лихва е нищожна, както и че е неравноправна, респ. че уговорената неустойка е нищожна поради накърняване на добрите нрави, като твърди, че отговаря на присъщата ѝ обезпечителната и обезщетителната функция. Оспорва ищецът да е заплатил сумата 241,00 лв.

С Решение № 4/04.01.2023 г. по гр.д. № 3122 по описа за 2022 г. на РС-Перник първоинстанционният съд е осъдил ответника да заплати на ищеца сумата 207,27 лв., недължимо платена при начална липса на основание по недействителна клауза по чл. 6.1 от договора за паричен заем, ведно със законната лихва върху сумата от датата на подаване на

исковата молба – 31.05.2022 г. до окончателното ѝ изплащане, като е отхвърлил иска за разликата над тази сума до претендирания размер от 241,00 лв. или за сумата 33,73 лв. като неоснователен. С решението съдът е осъдил ответникът да заплати на ищеца сумата 173,04 лв. – разноски за производството по делото, на осн. чл. 78, ал. 1 ГПК, и сумата 344,01 лева – адвокатско възнаграждение, а ищецът да заплати на ответника сумата 34,98 лв. – разноски на осн. чл. 78, ал. 3 ГПК. С Определение № 1044/28.03.2023 г. решението е изменено по реда на чл. 248 ГПК в частта за разноските, като е отменено в частта, в която ищецът е осъден да заплати на ответника сумата 34,98 лв. – разноски за производството по делото.

Срещу решението в отхвърлителната му част е депозирана въззивна жалба от ищеца, въз основа на която е образувано настоящото производство.

При извършената служебна проверка по валидността на обжалваното решение, съобразно нормата на чл. 269 ГПК съдът не открива пороци, водещи до неговата нищожност. Решението е допустимо в обжалваната част, като относно правилността му въззивният съд е ограничен от посоченото в жалбата.

Окръжен съд Перник, след като прецени събраните по делото доказателства и доводите на страните, намира за установено от фактическа и правна страна следното:

Предявен е иск с правно основание чл. 55, ал. 1, предл. 1 ЗЗД.

Безспорно е между страните, че са постигнали съгласие от разстояние със съдържанието на договор за потребителски кредит № ***/**, представен с исковата молба.

От приложения по делото договор за договор за потребителски кредит № ***/** се установява, че съгласно постигнатите между страните уговорки, договорът е сключен за сума в размер на 500,00 лв., подлежаща на връщане на 3 месечни погасителни вноски, всяка от по 177,91 лв. с общ размер на всички плащания 533,73 лв. с фиксиран лихвен процент по заема от 40,05 %, и ГПР от 47,77 %, като първата вноска е на 02.05.2022 г., втората на 31.05.2022 г., а последната на 30.06.2022 г.

Съгласно чл. 6.1 от договора кредитополучателят се задължава в срок от три дни, считано от усвояването на заема, да представи обезпечение по начина и реда и отговарящо на ОУ: поръчител или банкова гаранция. В чл. 6.2 е уговорено, че при неизпълнение на чл. 6.1. заемателят дължи на заемотателя неустойка в размер на 207,27 лв. Неустойката се начислява автоматично от заемотателя като с подписването на договора заемателя се счита уведомен за нейното начисляване. Начислената по настоящата точка неустойка се заплащазарсрочно съгласно включения в договора погасителен план.

С исковата молба по делото е представен Стандартен европейски формуляр за предоставяне на информация за потребителските кредити, поради което съдът приема, че същият е получен от потребителя при сключване на договора.

По отношение на представените от ответника ОУ липсват данни да е изразено съгласие от потребителя, поради което същият не е обвързан от съдържанието им.

От заключението на вещото лице по проведената ССЧЕ по делото се установява, че на *** е извършено плащане от „Сити Кеш“ ООД – паричен превод към Easy Pay с имена на получател Р. Д. К., основание на превода „заем съгласно договор за кредит ****“ сума в размер на 500,00 лв., която е изплатена на получателя в брой. На 19.04.2022 г. ищцата е направила плащане на обща сума в размер на 741,00 лв. чрез Easy Pay с имена на получател „Сити кеш“ и основание на превода вн. по кредит ***. С направеното плащане е отразено погасяване на вземания, както следва: погасяване на неустойка в размер на 207,27 лв., договорна лихва в размер на 33,73 лв. и главница в размер на 500,00 лв. по договор за кредит ***/** В случай, че се вземе предвид размера на кредита, датата на отпускането му, датата на погасяване, платената лихва при 19 лихводни, реалния годишен лихвен процент би бил 129,59%. По поставените от ответника въпроси в заключението е отговорено, че съобразно сключения договор ГПР е 47,77%, при годишен лихвен процент 40,05%, като при

изчисляването му са взети предвид следните допускания: договорът е валиден за посочения в него срок и всяка от страните изпълнява точно и в срок задълженията си, съответно няма да се начисляват разходи за събиране, лихви за забава, неустойки за неизпълнение; преддоговорната информация е отразено, че при непредставяне на обезпечение съгласно ОУ се начислява неустойка в размер на 207,27 лв., като при изчисляване на ГПР по договора неустойката не е включена.

В частта по поставените от ответника въпроси заключението представлява оценка на писмените доказателства по делото, поради което в тази част не следва да бъде обсъждано. В останалата част съдът кредитира заключението като обективно и компетентно дадено.

От съдържанието на сключения договор съдът прави извод, че отговаря на изискванията на чл. 10, ал. 1, чл. 11, ал. 1, т. 7 - 12 и 20 и ал. 2 и чл. 12, ал. 1, т. 7 - 9 от ЗПК.

Съдът намира за неоснователни доводите, че процесният договор за кредит не отговаря на изискванията на ЗПК за действителност съобразно чл. 22 от ЗПК поради липса на съществен елемент от неговото съдържание, а именно ГПР. Видно от представения договор, че в него са посочени индивидуализиращите данни за страните, размера на получената сума, общият размер, който потребителят следва да върне, лихвения процент, размерът, броят, периодичността и датите на плащане на погасителните вноски, както и ГПР, който размер не надвишава петкратния размер на законната лихва за просрочени задължения в левове и във валута, определена с постановление на Министерския съвет на Република България, съгласно чл. 19, ал. 4 ЗПП.

Спазено е изискването на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПП за посочване в договора на годишния процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя, изчислени към момента на сключване на договора за кредит, като се посочат взетите предвид допускания, използвани при изчисляване на годишния процент на разходите по определения в приложение № 1 начин. Във тази връзка съдът изцяло споделя мотивите на районния съд, към които препраща на основание чл. 272 ГПК. Смисълът на закона е кредитополучателят да се запознае предварително с размера на сумата, която ще върне под формата на ГПР, което изискване в случая е изпълнено. С оглед на това съдът намира, че не е налице твърдяната недействителност на договора на основание чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК.

Относно довода, че ГПР е неправилно изчислен, тъй като не е включена неустойката за неизпълнение на задължението за предоставяне на поръчителство, в който случай би било нарушено императивното правило на закона, следва да се отбележи, че посочената неустойка представлява санкция за неизпълнение на задължение по договора, а не разход по сключването му по смисъла на чл. 19, ал. 1 ЗПК. С оглед изложеното съдът приема, че не е нарушена предвидената забрана.

Досежно възнаградителна лихва, съдът намира следното:

Съгласно чл. 240, ал. 2 ЗЗД заемателят по договор за заем дължи на заемотателя възнаградителна лихва, в случай че такава е уговорена. Към момента на сключване на процесния договор в действащото законодателство не е предвидена горна граница на размера на възнаградителната лихва по договорите за заем. При уговарянето на същата страните са ограничени единствено от принципа, заложен в чл. 9 ЗЗД, според който могат свободно да определят съдържанието на договора, доколкото то не противоречи на повелителните норми на закона и на добрите нрави. Противоречащи на добрите нрави са уговорки, с които се цели постигане на неприсъщ резултат на конкретния вид сделка, при който едната страна се обогатява неоснователно за сметка на другата, използвайки икономически по-силната си позиция и подготвеност за участие в гражданския и търговския оборот. При договорите за заем уговорената възнаградителна лихва представлява насрещна престация на заемателя, която е възнаграждение за заемотателя за това, че последният е предоставил ползването на парична сума. Възнаградителната лихва представлява граждански плод и уговореният лихвен процент следва да бъде такъв, че да компенсира

заемателя за това, че се е лишил временно от съответната парична сума, предоставяйки я на трето лице, но да не води до неоснователното му обогатяване за сметка на насрещната страна по договора за заем. Преценката дали дадена клауза е нищожна поради противоречие с добрите нрави се прави с оглед момента на сключване на договора и като се съобразят всички обстоятелства, относими към нея. В съдебната практиката (Решение 906/ 2004 г. по гр. д. 1106/ 2003 г. на ВКС, II ГО, Решение 378/ 2006 г. по гр. д. 315/ 2005 г. на ВКС, II ГО, Определение 901/ 2015 г. по ч. гр. д. 6295/ 2014 г. на ВКС, IV ГО) е прието, че противоречи на добрите нрави уговорката за възнаградителна лихва, надвишаваща трикратния размер на законната лихва, а когато възнаградителната лихва е уговорена по обезпечено задължение – надвишаваща двукратния размер на законната лихва. В случая към момента на сключване на договора законната лихва е в размер на 10%, който размер уговорената възнаградителна лихва надхвърля четири пъти. Клаузата на договора, установяваща размера на договорната лихва, накърнява договорното равноправие между страните, противоречи на добрите нрави и е в разрез с принципа на добросъвестността при договарянето, поради което се явява нищожна. Поради това, че нищожните уговорки не произвеждат никакво действие, следва да се приеме, че лихва не е уговорена и такова задължение не е възникнало за ищцата.

Във връзка с действителността на клаузата за неустойка по чл. 6.1 от договора, съдът не следва да излага мотиви, тъй като в тази част решението, с което искът за заплащане на сумата 207,27 лв. като платена без основание по нищожна клауза за неустойка е уважен, е влязло в сила като необжалвано.

Съгласно чл. 26, ал. 4 ЗЗД нищожността на отделни части не влече нищожност на договора, когато те са заместени по право от повелителните правила на закона или когато може да се предположи, че сделката би била сключена и без недействителните ѝ части. Няма пречка да бъде сключен безвъзмезден договор за заем като интересът на търговеца да е породен от реализиране на печалба във връзка с други услуги, предоставени на заемателя, поради което може да се предположи, че договорът би бил сключен и без недействителните му части.

По изложените съображения съдът приема, че между страните по делото е възникнало валидно облигационно правоотношение по договор за потребителски кредит, по силата на който ответникът се е задължил в качеството на кредитодател да предостави на ищеца в качеството на кредитополучател сумата 500,00 лв. със задължение за връщането ѝ на 3 месечни вноски.

От доказателствата по делото се установява, че ответникът е предоставил на ищеца заетата сума, с което е изпълнил задължението си по договора.

От заключението на вещото лице по допуснатата ССЧЕ се установява, че на 19.04.2022 г. заемателят е заплатил в полза на заемотателя сумата 741,00 лв. Ответникът не е установил наличието на валидно правно основание за задържане на разликата над предоставената главница от 500,00 лв. до получената сума от 741,00 лв., равняваща се на 241,00 лв.

По изложените съображения предявеният иск е основателен в пълния предявен размер.

Тъй като първоинстанционният съд е уважил иска за плащане на сумата 207,27 лв., представляваща недължимо платена неустойка по договора, като го е отхвърлил за разликата над тази сума до предявения размер от 241,00 лв., равняваща се на сумата 33,73 лв., решението **следва да бъде отменено в обжалваната част** и ответникът да бъде осъден да заплати на ищеца сумата 33,73 лв., представляваща недължимо платена възнаградителна лихва по договор за паричен заем от разстояние № *** от ***, ведно със законната лихва за забава от датата на исковата молба – 31.05.2022 г., до окончателното ѝ изплащане.

По разноските:

В първоинстанционното производство ищцата е сторила разноски, както следва: 51,20

лв. – държавна такса и 200,00 лв. – ССЧЕ, които с оглед уважаване на иска й се дължат в пълен размер. В полза на адвокат М. се дължи адвокатско възнаграждение на основание чл. 38 от ЗАДв в размер на 480,00 лв. Претендираните разноси в размер на 40,00 лв. – пътни, не следва да бъдат присъждани, тъй като извършването им е недоказано.

Във въззивното производство жалбоподателката е сторила разноси в размер на 25,00 лв. – държавна такса, които с оглед основателността на жалбата следва да й бъдат присъдени. В полза на адв. М. на осн. чл. 38 от ЗАДв следва да бъде присъдено адвокатско възнаграждение в размер на 480,00 лв.

Предвид изложеното, обжалваното решение **следва да бъде отменено и в частта за разностите** и ответникът да бъде осъден да заплати на ищцата сумата 251,20 лв. – разноси за първоинстанционното производство, и сумата 25,00 лв. – за въззивното производство, както и в полза на адв. М. сумата 480,00 лв. – адвокатско възнаграждение за първоинстанционното производство, и сумата 480,00 лв. – адвокатско възнаграждение за въззивното производство, на осн. чл. 38 от ЗАДв.

По изложените мотиви, Окръжен съд Перник

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Решение № 4/04.01.2023 г. по гр.д. № 3122/2022 г. на Районен съд – Перник, **в частта, с която е отхвърлен** предявеният от Р. Д. К., ЕГН *****, с адрес: *** срещу „Сити кеш“ ООД, ЕИК 2025311869, със седалище и адрес на управление: гр. София, район Средец, ул. „Славянска“ № 29, ет. 7, иск с правно основание чл. 55, ал. 1, предл. 1 ЗЗД за разликата над 207,27 лв. до претендирания размер от 241,00 лв., равняваща се на **сумата 33,73 лв.**, като неоснователен и недоказан, **както и в частта за разностите**.

ВМЕСТО ТОВА ПОСТАНОВЯВА:

ОСЪЖДА „Сити кеш“ ООД, ЕИК 2025311869, със седалище и адрес на управление: гр. София, район Средец, ул. „Славянска“ № 29, ет. 7, **да заплати** на Р. Д. К., ЕГН *****, с адрес: **, **сумата 33,73 лв. /тридесет и три лева и седемдесет и три стотинки/**, представляваща недължимо платена възнаградителна лихва по договор за паричен заем от разстояние № *** от **, **ведно със законната** лихва за забава от подаване на иска – 31.05.2022 г., до окончателното й изплащане.

ОСЪЖДА „Сити кеш“ ООД, ЕИК 2025311869, със седалище и адрес на управление: гр. София, район Средец, ул. „Славянска“ № 29, ет. 7, **да заплати** на Р. Д. К., ЕГН *****, с адрес: **, **сумата 251,20 лв. /двеста петдесет и един лева и двадесет стотинки/** - разноси за първоинстанционното производство, и **сумата 25,00 лв. /двадесет и пет лева/** – разноси за въззивното производство.

ОСЪЖДА „Сити кеш“ ООД, ЕИК 2025311869, със седалище и адрес на управление: гр. София, район Средец, ул. „Славянска“ № 29, ет. 7, **да заплати** на Д. М. М., със съдебен адрес: **, **сумата 480,00 лв. /четиристотин и осемдесет лева/** - адвокатско възнаграждение за първоинстанционното производство, и **сумата 480,00 лв. /четиристотин и осемдесет лева/** - адвокатско възнаграждение за въззивното производство, на основание чл. 38, ал. 2 от ЗАДв.

Решението не подлежи на касационно обжалване, на основание чл. 280, ал. 3 ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____